

...

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság**

ítélete

Az ügy száma: Pfv.V.21.289/2019/6.

A tanács tagjai: dr. Szabó Klára a tanács elnöke, dr. Magosi Szilvia előadó bíró, dr. Madarász Anna bíró

A felperes: Felperes1

A felperes képviselője: dr. Solymosi Edit ügyvéd

Az alperes: Alperes1

Az alperes képviselője: Dr. Németh Ferenc István Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Németh Ferenc István ügyvéd)

A per tárgya: kártérítés

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 2.Gf.75.639/2018/11-II.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Pesti Központi Kerületi Bíróság 20.G.303.484/2014/118.

Rendelkező rész

– A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

– Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 300.000 (háromszázezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget, míg az államnak felhívásra 1.554.125 (egymillió-ötszázötvennégyezer-százhuszonöt) forint feljegyzett felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A forgalmi rendszámú, a felperes tulajdonában álló mikrobuszból és a forgalmi rendszámú utánfutóból álló járműszerelvény 2011. szeptember 9-én Budapesten közúti balesetet szenvedett. A balesetet okozó járműszerelvény az alperesnél rendelkezett kötelező gépjármű-felelősségbiztosítással. A felperes kártérítési igényt jelentett be az alperesnél, aki vitatta a helytállási kötelezettségét.

[2] Az elsőfokú eljárás során az alperes a mikrobuszban bekövetkezett kárra 2017. február 10-én 13.331,8 eurót, 2017. szeptember 4-én 4.349,2 eurót, a magyarországi szállítási költségre 2017. február 10-én 35 eurót, a romániai szállítási költségre 2017. március 3-án 3010 román lejt megfizetett a felperesnek.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

[3] A felperes keresetében a mikrobuszban és az utánfutóban bekövetkezett kárra 2.189.862 forint és 558.500 forint, az utasok továbbszállításának költségére 684.869 forint, a sérült gépjárművek budapesti szállításának és tárolásának költségére 300.000 forint és 100.000 forint, valamint 67.290 forint kamat, a sérült gépjárművek Romániába szállításának költségére és tárolására 97.235 forint és 189.216 forint, elmaradt haszonra 24.756.503 forint, az utasok ingóságainak pótlására 287.760 forint, per előtti ügyintézési költségre 300.000 forint, fordítási költségre 22.169 forint, ügyvédi munkadíjra 850.000 forint, összesen 30.403.404 forint és ezen összegből 2.189.862 forint után 2017. szeptember 5-től, 400.000 forint után 2017. február 11-től, 97.235 forint után 2017. március 4-től, a fennmaradó tőkeösszeg után pedig 2011. szeptember 10-től a kifizetés napjáig járó, a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 301/A. § (2) bekezdése szerinti késedelmi kamat megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

[4] Az alperes érdemi ellenkérelme az elsőfokú eljárás során teljesített összegeket meghaladóan a kereset elutasítására irányult. Védekezése szerint a felperesnek nem maradt el haszna és az ezen a címen érvényesített követelése el is évült. A sérült gépjármű tárolását illetően nem tett eleget a kárenyhítési kötelezettségének. Az utasok részére történt vásárlásokat és az ügyintézési költség felmerültét, összecszerúságát nem bizonyította. A gépjárműkárra megfizetett összeg után a jogosulti késedelmére tekintettel nem illeti meg

késedelmi kamat. A fordítási költség és az ügyvédi munkadíj pedig nem főkövetelés, hanem a perköltség része.

Az első- és másodfokú ítélet

[5] Az elsőfokú bíróság ítéletében a régi Ptk. 559. § (1) bekezdése, 345. § (1) bekezdése, 355. § (4) bekezdése, valamint a kötelező gépjármű-felelősségbiztosításról szóló 2009. évi LXII. törvény (Gfbt.) 27. §-a, 28. § (1) bekezdése alapján 362.295 forint, valamint ezen összeg után 2011. szeptember 10-től a kifizetés napjáig járó, a régi Ptk. 301/A. § (2) bekezdése szerinti késedelmi kamat megfizetésére kötelezte az alperest. A keresetet ezt meghaladóan elutasította. Rendelkezett továbbá az elsőfokú perköltségről és a meg nem fizetett kereseti illetékről.

[6] Az indokolásában foglaltak szerint a tényállást a felek előadása, az általuk becsatolt okiratok, a felperes törvényes képviselőjének tanúvallomása, a kirendelt igazságügyi szakértők (gépjárműszakértő, könyvszakértő) szakvéleménye alapján állapította meg. A gépjárműszakértői szakvélemény és kiegészítő szakvélemény alapján bizonyítottanak látta, hogy 22.814 euró a mikrobusz káridőponti forgalmi értéke, a gépjármű gazdaságosan nem javítható, a roncs értéke 5.133 euró. A felperes vagyonában bekövetkezett értékcsökkenés a káridőponti forgalmi érték és a roncsérték különbözete, amely 17.681 euró. Az utánfutó káridőponti forgalmi értéke 750 euró, ez a jármű gazdaságosan nem javítható, roncsértékkel nem rendelkezik, így a felperes vagyonában bekövetkezett értékcsökkenés 750 euró. Gépjárműkár címén a felperest összesen 18.431 euró illeti meg, melynek forint összege a baleset bekövetkezésének időpontjában (2011. szeptember 10.) érvényes MNB középárfolyam (279,25 Ft/€) figyelembe vételével 5.146.857 forint. A budapesti szállítási költségre 10.710 forint, a tárolási költségre 100.000 forint, romániai szállítás költségre 205.854 forint felszámítása indokolt. A felperesnek az utasok továbbszállításával 557.904 forint többletköltsége merült fel. Az elmaradt haszon megtérítése iránti követelése alaptalan, mert kétséges, hogy a perbeli balesettel okozati összefüggésben áll az általa követelt elmaradt vagyoni előny, és a felmerülte, valamint az összecszerúsége is kétséges. A gépjármű romániai tárolásának költsége iránti követelés ugyancsak alaptalan, mert a felperes nem tett eleget a kárenyhítési kötelezettségének [rég Ptk. 340 § (1) bekezdés]. Elvárható lett volna, hogy a gépjárművet a saját telephelyén tárolja vagy értékesítse. Azt, hogy az utasok ingóságaiban bekövetkezett kárt megtérítette és ügyintézési költsége merült fel, számlákkal és azok kiegyenlítésének igazolásával bizonyíthatta volna. A tanúbizonyítás erre nem volt alkalmas. A követelését bizonyítottság hiányában el kellett utasítani. A fordítási költség és az ügyvédi munkadíj nem a főtartozás, hanem a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 75. § (1) bekezdéseire tekintettel a perköltség része.

[7] Mindezek alapján az elsőfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a felperest összesen 6.021.325 forint (gépjárműkár 5.146.857 forint, a magyarországi szállításra, tárolásra és a romániai szállításra összesen 316.564 forint, az utasok továbbszállítására 557.904 forint) illeti meg, amelyből az alperes az elsőfokú eljárás során a baleset időpontjában (2011. szeptember 10.) érvényes MNB középárfolyammal számolva 5.659.030 forintot fizetett meg, így a fennmaradó 362.295 forint megfizetésére kellett kötelezni.

[8] A régi Ptk. 293. §-át az elsőfokú bíróság csak a már esedékessé vált kötelezettségek teljesítésénél látta alkalmazhatónak. A Legfelsőbb Bíróság Pfv.VIII.23.585/1997/6. számú ítéletére utalt, amelyben a Legfelsőbb Bíróság úgy foglalt állást, hogy amennyiben a fizetési kötelezettséget a bíróság állapítja meg, az ítélet előírásai szerint kell teljesíteni, és az ítélettel megállapított fizetési kötelezettség teljesítésekor nyílnak lehetőségek a régi Ptk. 293. §-ának alkalmazására. A jelen perben a főkövetelés összege vitás volt, és erről a bíróság az ítéletében volt hivatott dönten. Az ítélethozatalt megelőzően teljesített összegek ezért csak a főkövetelés összegét csökkentik és nem számíthatók be a kamattartozásba. A felperest a 362.295 forint után 2011. szeptember 10-től késedelmi kamat is megilleti [rég. Ptk. 360. § (1)-(2) bekezdés], amelynek mértéke a régi Ptk. 301/A. § (2) bekezdése szerinti.

[9] A felperes fellebbezése és az alperes csatlakozó fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú ítéletet részben és akként változtatta meg, hogy a marasztalás tőke összegét 429.294 forintra felemelte; az elsőfokú bíróság által megállapított késedelmi kamat mértékét 2011. szeptember 10-től 2013. június 30-ig terjedő időszakra a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napra érvényes jegybanki alapkamattal, 2013. július 1-től a kifizetés napjáig terjedő időszakra a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékűben állapította meg; ezt meghaladóan a keresetet elutasította; egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta. Rendelkezett továbbá a másodfokú perkoltségról és a le nem rótt fellebbezési illetékről.

[10] Az indokolásában rámutatott arra, hogy az elsőfokú bíróság a peres feleket terhelő bizonyítási kötelezettség terhét, terjedelmét megfelelően állapította meg. A régi Pp. 3. § (3) bekezdése szerint adott tájékoztatása részben kiegészítésre szorult, amelyet a másodfokú bíróság a 2019. február 20-án tartott tárgyaláson közölt a felekkel és ennek megfelelően felhívta őket a nyilatkozattételre. A felperesnek az elektronikus kapcsolattartás szabályainak mellőzésével, papír alapon előterjesztett Pf. 9. sorszámú beadványa hatálytalan volt, egyebekben pedig a Pf. 8. sorszámú jegyzőkönyvben foglalt végzésben megállapított határidőn túl érkezett a másodfokú bírósághoz. A másodfokú bíróság a Pf. 8. sorszámú végzésében figyelmeztette a feleket, hogy amennyiben nem a felhívásban foglaltaknak megfelelően terjesztik elő a beadványukat, akkor a rendelkezésre álló adatok alapján határoz.

[11] A mikrobuszra megítélt gépjárműkárthoz képest a másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú ítéletben foglaltakkal tekintettel arra is, hogy az elsőfokú bíróság az e körben tett megállapításait megindokolta. A megállapított károk forgalmi értékét és roncsértékét, valamint a felperes vagyonában ezen értékek kapcsán számított értékcsökkenést a szakértői vélemény és a perben rendelkezésre álló egyéb adatok is alátámasztották.

[12] Az utánfutó vonatkozásában alaposnak ítélte az alperes csatlakozó fellebbezését. A felperes előterjesztett bizonyítékai ugyanis nem támasztották alá, hogy értékcsökkenés következett be a vagyonában. A haszonkölcsön szerződés alapján az volt megállapítható, hogy nem a felperes az utánfutó tulajdonosa. Arra vonatkozóan pedig tényelőadás, bizonyítékot, bizonyítási indítványt nem terjesztett elő, hogy megtérítette a tulajdonos balesetből eredő kárát. A másodfokú bíróság ezért az elsőfokú bírósággal ellentétben arra a következtetésre jutott, hogy a felperes alaptalanul követelte az utánfutóban bekövetkezett kár megtérítését.

[13] A sérült gépjárművek magyarországi szállítási költségét az alperes másodfokú tárgyaláson tett nyilatkozatára tekintettel a másodfokú bíróság a felperes által követelt 300.000 forintban megítélhetőnek találta. A magyarországi tárolási költséget illetően az eset összes körülményére tekintettel helyesnek látta az elsőfokú bíróság által megállapított mértéket. A felperes törvényes képviselőjének előadásán túl ugyanis további adat, bizonyíték, bizonyítási indítvány nem állt rendelkezésre annak alátámasztására, hogy azért növekedtek a magyarországi tárolási költségek, mert a felperesnek nem voltak anyagi forrásai a gépjármű elszállításához. A mikrobusz Romániába szállításának költségét illetően a másodfokú bíróság arra mutatott rá, hogy az alperes a számlával igazolt költségnek csupán az áfa vonzatát vitatta. A másodfokú bíróság a számla teljes összegét (258.000 forint) megítélte. A gépjármű romániai tárolásával kapcsolatban egyetértett az elsőfokú bíróság által levont következtetéssel. Kiemelte, hogy a felperes törvényes képviselője a perben azt a nyilatkozatot tette, miszerint érzelmileg kötődött a sérült gépjárműhöz. Sem tényadat, sem bizonyíték, bizonyítási indítvány nem merült fel abban a vonatkozásban, hogy a felperes megkísérelte a roncs eladását, megsemmisítését, illetőleg a tárolására nem volt a telephelyén megfelelő terület.

[14] Az elmaradt haszon tekintetében a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróságtól eltérően arra a következtetésre jutott, hogy a felperes azt nem tudta bizonyítani, milyen hasznot érhetett volna el, ha teljesedésbe megy a megkötött szállítási szerződés. Nem bizonyította, hogy csak a balesettel érintett járművel lett volna teljesíthető a szerződés, illetve milyen egyéb szerződési feltételek voltak, milyen költséggel, haszonkulccsal teljesítette volna a szerződést. A kirendelt könyvszakértő a felperes által rendelkezésre bocsátandó adatok hiányában nem tudott további megállapításokat tenni. Az az összegszerűség, amelyet megállapított, jelentős részben feltételezéseken alapult, így abból nem lehetett a régi Pp. 164. §-ának megfelelő, megalapozott következtetéseket levonni.

[15] Az utasok károsodott ingóságainak pótlásával kapcsolatos költségek és az ügyintézési költség vonatkozásában a másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú ítéletben foglaltakkal. Rámutatott arra, hogy a tényelőadás nem pótolja a bizonyítékok, bizonyítási indítványok előterjesztését. Ugyancsak egyetértett a felperes által megtéríteni kért további költségek tárgyában hozott elsőfokú döntéssel.

[16] Mindezekre tekintettel a keresetet 6.088.324 forintban találta alaposnak. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helyesen számította ki, hogy milyen összegű teljesítés történt az alperes részéről a per alatt. A késedelmi kamat mértékét illetően a csatlakozó fellebbezésben foglaltak helytállóak voltak. A felperes kártérítési igénye nem a peres felek közötti szerződéses jogviszonyon alapult, ezért a régi Ptk. 301. §-ában foglaltak szerinti késedelmi kamatra tarthatott csak igényt.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[17] A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet részbeni hatályon kívül helyezését és elsődlegesen, a régi Pp. 206. §-ában foglaltak megsértésére hivatkozással az alperest 15.970.547 forint tőke, valamint ebből 3.403.080 forint után 2011. szeptember 10-től, 12.378.251 forint után 2012. március 1-től, 189.216 forint után 2013. március 1-től a kifizetés napjáig járó törvényes késedelmi kamat megfizetésére kötelező, másodlagosan, a régi Pp. 3.

§-ában, 141. §-ában, 213. §-ában foglaltak megsértése miatt az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasító határozat hozatalát kérte.

[18] Álláspontja szerint a mikrobusszal kapcsolatos kártérítési követelés vonatkozásában az elsőfokú bíróság az alperesi teljesítések összegét (13.311 euró, 35 euró, 4392,2 euró, 3010 román lej) tévesen állapította meg 5.659.030 forintban, hiszen az összesen 5.165.055 forint. A másodfokú bíróság ezt a tévesen megállapított összeget hagyta helyben. Nem vonta továbbá mérlegelés körébe azt a felperesi nyilatkozatot, hogy a roncsra nem tart igényt. Nem értékelte azt a tényt, miszerint az alperes a roncs megvételére ajánlatot tett, amit ő elfogadott. A másodfokú bíróságnak mindezekre tekintettel meg kellett volna ítélnie további 314.600 forintot.

[19] A bizonyítékok okszerű mérlegelésével arra kellett volna következtetnie, hogy az utánfutóban bekövetkezett kárra megilleti őt 558.500 forint kártérítés. Az alperes nem vitatta a haszonkölcsön szerződés tartalmát, valódiságát. E szerződés alapján a felperes felelt az állagban bekövetkezett kárért és kötelezettsége volt annak megtérítése. A perben igazolta, hogy a tulajdonost értesítette a kárról, valamint az eljárásról, és érvényesíti az igényét.

[20] Az utasok ingóságainak pótlásával kapcsolatos követelés vonatkozásában az ítéleti tényállás nem tartalmazza az általa előadott bizonyítékokat. Igazolta, hogy az utasok részére használati tárgyakat vásárolt. Az okszerű, valamennyi bizonyítékra kiterjedő mérlegelés alapján az alperest akkor is kötelezni kellett volna 558.500 forint kártérítés megfizetésére, ha a vásárlásról nem álltak rendelkezésre számlák. Jogszabálysértő a másodfokú bíróságnak az az álláspontja, amely szerint az e körben jelentőséggel bíró tények bizonyítására a tanúbizonyítás nem alkalmas.

[21] A mikrobusz Romániába szállításának költségét illetően rendelkezésre állt valamennyi bizonyíték. A tárolásra kifizetett összeget okirattal (számlával) igazolta. A másodfokú bíróság azzal indokolta a kereset elutasítását, hogy a felperes nem igazolta, nem volt pénze a sérült gépjármű továbbszállítására. Nem vonta azonban mérlegelési körbe azt a bizonyított tényt, hogy ebben az időpontban már bejelentette az alperesnek a kártérítési igényét, aki azonban még részben sem teljesített. Nem vitatottan ekkor már jelentős összeget fordított az utasok továbbszállítására, ingóságaik pótlására. Amennyiben a másodfokú bíróság e tényeket figyelembe vette volna, úgy arra a következtetésre kellett volna jutnia, hogy az alperes alaptalanul hivatkozott a kárenyhítési kötelezettségre. Megilleti őt a 153.477 forint.

[22] A mikrobusz romániai tárolásával kapcsolatban a másodfokú bíróság nem mérlegelte azt a tényt, hogy az alperes a roncsra vételi ajánlatot tett, és annak ellenére, hogy tudott a tárolás helyéről, költségéről, azt csak a perben kifogásolta. Mindezekre tekintettel köteles a 189.216 forintot megfizetni.

[23] Elmaradt haszon címén alappal követeli 12.378.251 forint megfizetését. Az elmaradt haszon mértékét ugyanis több módon valószínűsítette, illetve bizonyította. Könyvelői számítást csatolt, amely valamennyi költségelemet figyelembe vette. A kirendelt igazságügyi könyvszakértő összecszerűen meghatározta az elmaradt haszon mértékét. Önmagában az a megjegyzése, hogy a végleges szakvéleményhez szükség van a járműpark adataira és a főkönyvi könyvelés adataira, nem bír jelentőséggel, hiszen a könyvelés megvalósult múltbéli

gazdasági eseményeket rögzít, míg az elmaradt haszon jövőben keletkező vagyoni előny. Tanúvallomással és okirattal is igazolta, hogy nem volt olyan szállítóeszköze, amellyel a szállítási szerződésben foglaltakat teljesíthette volna. A kár pontos meghatározásához szükséges valamennyi adat a perben rendelkezésre állt, és az alperes az összecszerűséget nem vitatta, ezért a másodfokú bíróságnak okszerű és megalapozott mérlegeléssel megállapított tényállás alapján a követelését meg kellett volna ítélnie.

[24] Az elmaradt haszon körében előterjesztett kérelem tartalmazta a közbeszerzési eljárásban megfizetett 5000 RON megtérítésének igényét is. Az alperes a bizonyított tényeket (a befizetés megtörténte, összecszerűsége, a visszafizetés elutasítása) nem vitatta, amely alapján a másodfokú bíróságnak köteleznie kellett volna 314.600 forint megfizetésére.

[25] Az elmaradt haszonra vonatkozóan az elsőfokú bíróság nem tett eleget a tájékoztatási kötelezettségének. A bizonyítási terhet ebben a körben nem osztotta ki és nem hívta fel őt arra, hogy mely tényeket kell bizonyítani és milyen módon. A szükséges tájékoztatást azt követően sem kapta meg, hogy a könyvszakértő véleménye egy elméleti számítást tartalmazott és rámutatott arra, hogy további adatok szükségesek a szakvélemény elkészítéséhez. A másodfokú bíróság megállapította, hogy a szállítási szerződés a közbeszerzési eljárás eredményeként a felperes és a megbízó között érvényesen létrejött, azaz a kereseti követelés jogalapja fennáll. Az elsőfokú bírósághoz hasonlóan nem adott azonban tájékoztatást arról, mely tényeket tartja lényegesnek és azokat milyen módon kell bizonyítani. Nem osztotta ki újból a bizonyítási terhet, de bizonyítottság hiányában hagyta helyben az elsőfokú ítéletet (rég. Pp. 164. §). Az eljárási szabálysértése kihatott az ítélet tartalmára.

[26] A jogerős ítélet alapjául szolgáló tényállást az eljáró bíróságok nem tárták fel teljeskörűen. Az ítéleti tényállás nem az összes bizonyíték okszerű mérlegelésén alapul, így kirívóan megalapozatlan. Az eljáró bíróságok a tényállás körében nem tettek említést a káresemény bekövetkezéséről a keresetlevél benyújtásáig tartó időszak történéseiről. Nem rögzítették azt a jelentőséggel bíró tény, hogy az alperes a keresetlevél benyújtását megelőzően nem tájékoztatta a felperes jogi képviselőjét az ügy állásáról. A perbeli ellenkérelmében még a helytállási kötelezettségét is vitatta, és a védekezését olyan álláspontra alapította, amellyel kapcsolatban korábban a felek között nem merült fel vita. A felperes kifogásolta, hogy az eljáró bíróságok nem vették figyelembe, hogy a szállítási szerződést már a baleset előtt megkötötte és a baleset miatt elveszítette a befizetett kauciót (5.000 RON). Az ítéleti tényállás nem rögzíti a meghallgatott tanú nyilatkozatát, így azt az eljáró bíróságok nem vonták a mérlegelés körébe. Az ítéletek nem tartalmazzák a döntés alapjául figyelembe vett bizonyítékokat. A felmerült és megfizetett költségeiről számlákat csatolt, ezért az alperes csak azt vitathatta, hogy a költség nem volt a balesettel összefüggő, a kifizetése szükségtelen volt, a számla valótlán, és mindezek bizonyítása őt terhelte. A becsatolt számlákkal szemben az alperes nem bizonyított. Több követelésről az eljáró bíróságok az indokolás mellőzésével azt állapították meg, hogy eltűzött mértékű, de az e körben figyelembe vett szempontok közül egyet sem említettek, hivatalos tudomásra nem hivatkoztak. Jogsabálysértő az az ítéleti indokolás, amely szerint nem lehetséges tanúval bizonyítani az utasok ingóságainak pótlásával felmerült költségeket.

[27] A másodfokú bíróság nem döntött valamennyi kereseti kérelemről, így nem tett eleget az ítélet teljességére vonatkozó követelménynek. Az elmaradt haszon körében előterjesztett kereseti kérelem tartalmazta a közbeszerzési eljárás során felmerült 5.000 RON-t is,

amelynek a megtérítését kérte. Ez a kérelme elkülönült a szakértő által vizsgált elmaradt haszontól. A jogerős ítélet nem tartalmazza, hogy a bíróság miért nem foglalkozott ezzel az igénnyel. A mikrobuszban bekövetkezett kár megtérítésére irányuló kereseti kérelem 8.656.750 forint tőkekövetelést és a tőkeösszeg után 2011. szeptember 10-től járó kamatkövetelést is tartalmazott. Az alperes 2017. február 10-én, március 3-án, szeptember 4-én összesen 5.146.857 forintot teljesített. Az eljáró bíróságok a teljesítést a tőkekövetelésre számolták el és csupán a fennmaradó összeg után állapítottak meg kamatot. Ezáltal az alperest nem kötelezték 2011. szeptember 10. és a teljesítések közötti időszak tekintetében késedelmi kamat fizetésére.

[28] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában tartására irányult. Rámutatott arra, hogy a felülvizsgálati kérelem az összecszerűséget illetően önellentmondó. A jogerős ítéletben nem kirívóan okszerűtlen a bizonyítékok mérlegelése. A felperes az elmaradt haszon jogalapját sem bizonyította. A felülvizsgálati kérelemben iratellenesen állította, hogy az alperes az összecszerűséget a perben nem vitatta. A felperes nem szolgáltatta azokat az okiratokat, amelyekre az igazságügyi könyvszakértői vélemény megfelelő elkészítéséhez szükség lett volna. Nem nyert bizonyítást a perbeli gépjármű és a szállítási szerződés közötti kapcsolatot, így az 5.000 RON megfizetése sem állhat okozati összefüggésben a balesettel. A mikrobusz szakértő által megállapított értékét az alperes euróban megfizette. A felperes ezt a fellebbezésében nem vitatta és a teljesítés összegét átszámítva 5.442.382 forintban jelölte meg. A másodfokú bíróság az 5.659.030 forintba nemcsak a gépjárműkárt számolta bele, hanem a megfizetett szállítási költségeket is. Állította, hogy a roncsra nem tett vételi ajánlatot. A felperes ügyvezetője sem ezt nyilatkozta az elsőfokú tárgyaláson. A nyilatkozata szerint arról volt szó, hogy a román társbiztosító által megadott roncskereskedő veszi meg a roncsot. A felperes a roncs értékesítéséről évekig nem gondoskodott. Az a körülmény, hogy állítása szerint az utánfutó tulajdonosát értesítette a kárról és jelezte, hogy a kárát érvényesíteni fogja, irreleváns, ugyanis a tulajdonostól engedményező nyilatkozatot kellett volna beszereznie. Az utasok részére történt vásárlást illetően helytállóan állapította meg a másodfokú bíróság, hogy a felperes tényelőadása önmagában nem pótolta a bizonyítékok, bizonyítási indítványok előterjesztését. A mikrobusz Romániába szállításának költsége megtérítésre került, miként a magyarországi tárolás költsége is. A felperes hivatkozásával ellentétben az elsőfokú bíróság a bizonyítási teherről a felperest több alkalommal is tájékoztatta. Más kérdés, hogy az elmaradt haszon körében a bizonyítása azért nem vezetett eredményre, mert nem működött együtt a szakértővel. A jogerős ítélet tartalmazza a bizonyítékok mérlegelését. Az ítélet teljességének elve nem sérült. Az elmaradt haszon címén előterjesztett követelés elutasításában az 5.000 RON követelés elutasítása is benne foglaltatik. A késedelmi kamat elszámolásának hiányát a felperes alaptalanul kifogásolta. Ezen a jogcímen ugyanis a teljesítést euróban kérte és az alperes ennek megfelelően teljesített. Az euró kamatlábak pedig a teljesítés idején negatív százalékos mértékűek voltak.

A Kúria döntése és jogi indokai

[29] A régi Pp. 270. § (2) bekezdése a jogerős ítélet felülvizsgálatát jogszabálysértés esetén teszi lehetővé. A felülvizsgálat rendkívüli perorvoslati jellegéből következően a Kúria a régi Pp. 275. § (2) bekezdésében foglaltak szerint eljárva a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelem keretei között, az abban megjelölt jogszabálysértésre figyelemmel vizsgálhatja felül. A felperes a rendkívüli perorvoslatát eljárási szabályok megsértésére alapította. A régi Pp. 275. § (3) bekezdése értelmében olyan eljárási szabálysértés vezethet a jogerős ítélet hatályon

kívül helyezése, amely az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatással volt. A régi Pp. 206. § (1) bekezdésében foglaltak megsértése pedig kivételesen, csak akkor szolgálhat alapul a felülvizsgálathoz, ha a másodfokú bíróság iratellenes, ellentmondó, a per adataiból okszerűen nem következő megállapítást tett, vagy a bizonyítási eljárás lefolytatására vonatkozó előírások megsértésével helytelen ténybeli következtetésre jutott. A Kúria mindezekre figyelemmel a felperes felülvizsgálati kérelme alapján azt vizsgálta, hogy az abban hivatkozott eljárási szabályokat a másodfokú bíróság megsértette-e, a szabálysértés kihatott-e az ügy érdemére, felelhető-e ehhez képest az alperes marasztalásának összege.

[30] A mikrobusszal kapcsolatos kártérítési követelés vonatkozásában a felperes azt sérelmezte a felülvizsgálati kérelemben, hogy a másodfokú bíróság tévesen állapította meg az alperes teljesítésének összegét, az ugyanis a felperesi fellebbezésben foglaltaknál is kevesebb volt. E hivatkozás szerint a felperes a teljesítés összegét illetően a fellebbezési eljárásban és a felülvizsgálati eljárásban eltérő tényállást adott elő. A felülvizsgálati eljárásban megváltoztatott tényállítást a Kúria érdemben nem vizsgálhatta, mert a másodfokú bíróságnak a fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem keretei között kellett döntenie. Amely kérdésekkel erre irányuló kérelem hiányában nem foglalkozhatott, azokkal kapcsolatban jogszabálysértést sem követhetett el.

[31] Az utánfutóban bekövetkezett kárral kapcsolatban a felülvizsgálati kérelemben a felperes arra hivatkozott, hogy az alperes ajánlatot tett a roncs megvásárlására, amit elfogadott, a másodfokú bíróság azonban ezt figyelmen kívül hagyta. A felperes hivatkozásával ellentétben arra volt peradat, hogy a kárrendezés során egy romániai roncskereskedő általi vétel vetődött fel. A felperes törvényes képviselője ugyanakkor azt adta elő a 2015. október 29-i elsőfokú tárgyaláson, hogy a kereskedő a felkínált roncsot nem vette meg. A felperes arra hivatkozással, hogy a roncs neki nem kell, nem követelheti az alperestől az értéke megtérítését. A haszonkölcsön szerződésből nem következik, hogy ő a károsult. Az utánfutó a haszonkölcsönbe adó tulajdonában állt, akivel a felperes úgy állapodott meg, hogy őt terheli az abban bekövetkezett kár, a kártérítés összegét banki átutalással fizeti ki. A felperes vagyonában értékcsökkenés akkor következett volna be, ha megtérítette volna a haszonkölcsönbe adó kárát, a perben azonban ezt nem állította. A haszonkölcsönbe adó kártérítési követelését pedig akkor érvényesíthette volna, ha az a követelést rá engedményezi, de a felperesnek a perben ilyen állítása sem volt.

[32] Az utasok ingóságaiban bekövetkezett kár szintén nem a felperes kára. A felülvizsgálati kérelemben foglaltakkal ellentétben a felperes nem igazolta azt a tényt, hogy az utasok részére használati tárgyakat vásárolt. A törvényes képviselője a perben a nevében és helyette járhatott el [Pp. 49. § (2) bekezdés], így az előadását a másodfokú bíróság nem értékelhette tanúvallomásként. A régi Pp. 206. § (3) bekezdésében foglaltak alkalmazására az adott esetben nem volt lehetőség, mivel az összecszerűség bizonyítható lett volna.

[33] A gépjárművek magyarországi szállítási és tárolási költségét az eljáró bíróságok a felperesnek megítélték. Az elsőfokú ítélet alapján az alperes köteles megfizetni a 100.000 forint összegű tárolási költséget, a másodfokú ítélet alapján pedig a 300.000 forint összegű szállítási költséget is. A felperes további követelést a felülvizsgálat rendkívüli perorvoslati jellegéből következően a jelen eljárásban nem érvényesíthetett.

[34] A sérült gépjárművek romániai tárolásának költségéről a felperes a perben számlát nem csatolt. Nem bizonyította, hogy a roncs megvételére az alperes ajánlatot tett. Pusztán az, hogy az alperes a tárolás helyéről tudott és azt nem kifogásolta, a helytállási kötelezettségét nem alapozza meg. A felülvizsgálati kérelemben előadottak nem adtak okot a bizonyítás eredményének felülmérlegelésére.

[35] Az elmaradt haszon vonatkozásában a felperes nem bizonyította a kára felmerültét. A szállítási szerződés megkötésének megállapítása nem jelenti, hogy a másodfokú bíróság az alperes helytállási kötelezettségének a jogalapját is megállapította. A haszon elmaradását és összegét a perben az alperes vitatta, ezért azt a felperes bizonyítani tartozott. A vitatott tény megállapításához olyan különleges szakértelem volt szükséges, amellyel a bíróság nem rendelkezik, ezért a régi Pp. 177. § (1) bekezdése alapján könyvszakértőt kellett bevezetni a perbe. A szakértőt kirendelő 103-I. sorszámú végzésben az elsőfokú bíróság kötelezte a feleket, hogy a szakértői vélemény elkészítéséhez szükséges bizonyítékaikat és irataikat bocsássák a szakértő rendelkezésére, valamint tegyék lehetővé helyszíni szemle megtartását. A kirendelt igazságügyi szakértő kérte a felperestől a 2011-2012. évi főkönyvi könyvelés anyagait (főkönyvi kartonok, kivonatok), a társaság tárgyi eszközeinek listáját, a bérjegyzékeket, valamint az 5000 RON megfizetésének az igazolását. A kért adatokat nem kapta meg, így a könyvelési iratok vizsgálata nélküli szakértői véleményt adott. E szakvéleményre nem lehetett ítéleti tényállást alapítani sem a kár felmerülte, sem az összecszerúsége tekintetében. A rendelkezésre álló adatok alapján ugyanis nem volt megállapítható, milyen költségek terhelték volna a felperest, ha teljesíti a szállítási szerződést. A szállítási szerződés okirata és a könyvelői számítás e releváns tényállási elemeket nem bizonyította. A felperes törvényes képviselőjének nyilatkozatát pedig nem tanúvallomásként, hanem a felperes személyes előadásaként kellett figyelembe venni.

[36] A régi Ptk. 355. § (4) bekezdése szerint kártérítés címén a károkozó körülmény folytán a károsult vagyonában beállott értékcsökkenést és az elmaradt vagyoni előnyt, továbbá azt a kárpótlást vagy költséget kell megtéríteni, amely a károsultat ért vagyoni és nem vagyoni hátrány csökkentéséhez vagy kiküszöböléséhez szükséges. Az 5000 RON kauciót a felperes a keresetében nem a vagyonában beállott értékcsökkenésként, hanem az elmaradt haszon keretében kérte megtéríteni. A haszon elmaradásának és összecszerúságának megállapítása az előbbiekben kifejtettek szerint szakértői bizonyításra tartozott. A bizonyításhoz a felperes által előadottakon túl egyéb adatok is szükségesek lettek volna. Az eljáró bíróságok kötve voltak a felperes keresetéhez, ezért csak annak a kárnak a felmerültét vizsgálhatták, amelynek megtérítését a felperes követelte. Az elsőfokú bíróság az 50., 57., sorszámú végzéseiben ellátta a felperest a szükséges tájékoztatással a bizonyítás körében. A 2016. november 29-i tárgyaláson pedig a bizonyítási eszközről (igazságügyi könyvszakértői vélemény) is tájékoztatta. A felperes tudomással bírt arról, hogy az elmaradt haszon bizonyításához milyen adatokon alapuló könyvszakértői vélemény szükséges. A 103-I. számú végzésben felhívást kapott az adatszolgáltatásra, amelynek általa sem vitatottan nem tett eleget.

[37] A jogerős ítélet indokolásában a bíróságnak a per eldöntése szempontjából releváns tényekre, bizonyítékokra kellett kitérnie. A törvényes képviselő nyilatkozatát nem értékelhette bizonyítékként. A felperes felülvizsgálati kérelme a bizonyítékok ismételt egybevetésére irányult, azonban a felülvizsgálat során nincs helye felülmérlegelésnek.

[38] A felperes hivatkozásával ellentétben nem a vagyonában bekövetkezett értékcsökkenésként kérte megtéríteni az 5000 RON-t, így nem volt olyan kereseti kérelme, amelyet a perben eljáró bíróságok ne bíráltak volna el. A jogerős ítélet az alperes által teljesített összegek késedelmi kamata tekintetében sem sérti a régi Pp. 213. § (1) bekezdésében foglaltakat. A másodfokú bíróságnak figyelemmel kellett lennie arra, hogy a régi Ptk. 293. §-a szerint, ha a kötelezett kamattal és költséggel is tartozik és a fizetett összeg az egész tartozás kiegyenlítésére nem elég, azt elsősorban a költségre, azután a kamatra és végül a főtartozásra kell elszámolni. A jogosult azonban ettől eltérően rendelkezhet. A felperes az elsőfokú eljárás során akként rendelkezett, hogy a mikrobuszban bekövetkezett kár megtérítésére irányuló 101. sorszámú beadványban előterjesztett végleges keresetében az alperes első teljesítését kamatra számolta el, a második teljesítését azonban már tőkére, és a fennmaradó tőkekövetelés után 2017. szeptember 5-től kérte a kifizetés napjáig járó törvényes kamat megfizetését. A másodfokú eljárás során a keresetét felemelte az alperes által teljesített összegek késedelmi kamataira, és 928.428 forint tőke, valamint ezután 2011. szeptember 9-től a kifizetés napjáig járó késedelmi kamata megfizetését kérte. A fellebbezési kérelme viszont nem ezt tartalmazta. Miután a nyilatkozatai nem álltak összhangban, a másodfokú bíróság a 2019. február 20-i másodfokú tárgyaláson felhívta, hogy munkálja ki az alperes teljesítéseinek a régi Ptk. 293. §-a szerinti elszámolását. A felperes erre a tárgyaláson vállalást tett. A bíróság a Pf.8. sorszámú végzésben figyelmeztette, hogy amennyiben a felhívásban foglaltaknak a megadott határidőben nem tesz eleget, a rendelkezésre álló adatok alapján határoz. A felperes a felhívásra késve és hatálytalan nyilatkozatban válaszolt, így azt a másodfokú bíróság nem vehette figyelembe. A felperes nem számolta el a teljesítést késedelmi kamatra, a másodfokú bíróság ezért az elsőfokú eljárás során előterjesztett keresethez és a fellebbezési kérelemhez képest határozhatott. Az elsőfokú bíróság által megítélt kártérítés összege a gépjárműszakértői véleményre figyelemmel nem volt felemelhető, így a követelt további tőkeösszeg után érvényesített kamatkövetelés is alaptalan volt.

[39] A Kúria mindezekre tekintettel azt állapította meg, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott jogszabályokat nem sérti, ezért azt a régi Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

[40] A felperes felülvizsgálati kérelme nem vezetett eredményre, ezért a régi Pp. 270. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó régi Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles megfizetni az alperes jogi képvisellel felmerült felülvizsgálati eljárási költségét. A Kúria ennek összegét a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (5), (6) bekezdése alapján állapította meg a kifejtett ügyvédi tevékenység idő- és munkaigényére figyelemmel. A tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték megfizetésére a felperest az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 74. § (3) bekezdése folytán alkalmazandó 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján kötelezte.

[41] Az ítélet ellen a régi Pp. 271. § (1) bekezdés e) pontja alapján nincs helye felülvizsgálatnak.

Budapest, 2021. február 4.

Dr. Szabó Klára s.k. a tanács elnöke, Dr. Magosi Szilvia s.k. előadó bíró, Dr. Madarász Anna s.k. bíró